

Seznam příloh

Příloha č. 1: Projekt diplomové práce

Příloha č. 2: Novinový článek z návštěv sociálních zařízení

Příloha č. 1: Projekt diplomové práce

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta humanitních studií

Katedra řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích

PROJEKT MAGISTERSKÉ PRÁCE

Předběžný název

IT v sociálních službách

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zuzana Havrdová, CSc.

Praha 2014

Jméno studenta: Bc. Rostislav Jakoubek

Osobní číslo: 59855706

Rok imatrikulace: 2011

Formulace a vstupní diskuse problému, cíl práce:

Žijeme ve 21. století – v informačním věku, který je charakteristický velkým rozmachem digitálních technologií.

Digitální technologie pronikají do všech oblastí našeho života, využíváme je v zaměstnání, při vzdělávání a stále více vstupují i tam, kde bychom je zatím nečekali - do oblastí sociálních a zdravotních služeb.

Mezi tyto technologie řadíme např. Telemedicínu – tedy vyšetření pacienta lékařem na dálku přes internetové nebo jemu podobné rozhraní. Dále například pravidelné a automatické zaznamenávání zdravotních ukazatelů (krevní tlak, spánek, pohyb). V práci se seniory je to například tísňová péče- pokud se senior dostane do ohrožení, přivolá pomoc tlačítkem umístěným na těle. Velkou pozornost můžeme věnovat také práci seniorů na tabletech (dotykových zařízeních), které poskytují velmi všestranné využití s jednoduchým ovládáním.

Cílem mé práce je zmapovat možnosti využití IT v sociálních a zdravotních službách, tak aby vznikla příručka, případně internetová stránka, která bude poskytovat informace o současných trendech, možnostech využití a potenciálu, které informační technologie přináší. Informace budou určeny s větším důrazem na sociální služby a budou je moci využít manažeři zařízení, pečující i samotní klienti.

Obsah práce

V první části práce představím programy tzv. e-Health (digitální zdravotnictví) a popíšu současné trendy v tomto odvětví.

Druhou část věnuji tzv. Asistivním technologiím a alternativní komunikaci. Mezi ně patří rozmanité komunikátory a pomůcky, které umožňují lidem s hendikepem nebo seniorům bezbariérovou komunikaci. Umožňují přístup k počítači nebo internetu jejich prostřednictvím se spojují s ostatními lidmi, vyhledávají informace a vzdělávají se. Chtěl bych zmapovat, jaké technologie a pomůcky se dnes objevují, nebo v nejbližší době budou objevovat a ulehčovat práci pracovníkům v sociálních a zdravotnických službách a jejich klientům. Informace k této kapitole využiji z vlastní praxe – sociální poradny pro asistivní a alternativní komunikaci.

V diplomové práci se chci s větším důrazem věnovat využití nových technologií v aktivizaci a péči o seniory. Nové technologie tzv. dotykové tablety skrývají opravdu velmi všestranné využití pro všechny generace. Ve speciálních školách se dnes stávají nepostradatelnou pomůckou. Tablet a jeho aplikace si však hledají cestu i k seniorům. V Británii již proběhly výzkumy, které referují o velmi pozitivním dopadu využívání tabletu pro lidi trpící Alzheimerovou chorobou. Výstupy z těchto výzkumů bych chtěl ve své práci také využít.

Součástí práce bude také sběr rozhovorů s pečovateli, vedoucími i samotnými klienty, ve kterém budu zjišťovat zkušenosti se zaváděním nových technologií na pracovištích v sociálních službách. Rozhovory následně utřídím do jednotlivých kategorií - Jak se daří technologie prosazovat. Jakým způsobem s nimi pracují. Jak je přijímají pečující a jak je přijímají klienti.

Výstupem práce bude přehled informací a trendů společně s argumenty pro využití nových technologií (v oblasti IT) v sociálních službách a péči o seniory. Poslouží tedy jako příručka pro management a pečující, kteří se tak budou moci lépe zorientovat v současných možnostech a trendech.

Časový plán

červenec - srpen

Zpracování základního konceptu práce a jeho konzultace.

září

Analýza a sbírání podkladů, orientace v problematice, vyhledávání odborné literatury, legislativní požadavky, sběr rozhovorů

říjen

Zpracování rozhovorů a závěrečné zprávy

listopad

Korekce práce dle připomínek vedoucí diplomové práce

prosinec

Finální verze diplomové práce

Odevzdání diplomové práce

Seznam předběžné literatury/zdrojů

Život 90. Život 90 [online]. c2008-2009. Tisňová péče Areion.

Dostupné z WWW: <<http://www.zivot90.cz/4-socialni-sluzby/10-tisnova-peceareion>>.

Šarounová, Jana. Augmentativní a alternativní komunikace, IPP, ISBN 978-80-86856-52-0

CABRNOCH, Milan. Problematika e-health v evropských souvislostech [online].

7/1/2007. Dostupné z WWW:

<http://www.cabrnoch.cz/index.php/2007/01/07/problematika_e_health_v_evropskych_souvislostech>.

KSRZIS : Koordinační středisko pro resortní zdravotnické informační systémy

[online]. c2009 . Dostupné z WWW: <<http://www.ksrzis.cz> >.

KOPTA, Martin. Lupa : server o českém internetu [online]. 18. 3. 2002 . Jak může Internet

pomoci postiženým. Dostupné z WWW:

<<http://www.lupa.cz/clanky/jak-muze-internet-pomoci-postizenym>>.

BAKALA, Jiří, et al. Telemedicína a informační společnost. SANQUIS : odborný a společenský časopis pro lékaře [online]. 2002, č. 22, s. 70. Dostupné z WWW: <<http://sanquis.cz/index.php?linkID=art706>>. ISSN 1212-6535.

CALLENS, Stefaan. Legislativní základy eHealth a telemedicíny. IZIP magazín [online]. 30. 9. 2009. Dostupné z WWW: <<http://www.izip.cz/magazin/55-3>>.

České národní fórum pro eHealth [online]. 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.ehealthforum.cz>>.

Česko. Ministerstvo zdravotnictví. Věcné záměry projektů eHealth (verze 1.7.) [online]. Praha, 2008. Dostupné z WWW: <[http://www.mzcr.cz/file.aspx?id=350&name=V%C4%9Bcn%C3%A9%20z%C3%A1m%C4%9Bry%20projekt%C5%AF%20eHealth%20\(verze%201.7.\).doc](http://www.mzcr.cz/file.aspx?id=350&name=V%C4%9Bcn%C3%A9%20z%C3%A1m%C4%9Bry%20projekt%C5%AF%20eHealth%20(verze%201.7.).doc)>.

JANOVCOVÁ, Zora. Alternativní a augmentativní komunikace: učební text. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003, 48 s. ISBN 80-210-3204-9.

[Dvořáčková Dagmar](#), Kvalita života seniorů v domovech pro seniory, Praha: Grada

Senioři se tabletů nebojí

Představte si, že máte po ruce asistenta, který vám pravidelně připomene léky, spojí vás přes videohovor s vašimi blízkými, společně s ním si zavzpomínáte, potrénuje vaši paměť nebo si s ním můžete zahrát na piano, a to vše 24 hodin denně. Pro některé lidi tyto pojmy zní jako sci-fi. U nás, v odborné sociální poradně Lifetool, však již víme, že tato představa je dnes reálná.

■ **Text: Bc. Rostislav Jakoubek,**
vedoucí sociální pracovník, poradna
Lifetool Praha, Diakonie ČCE
rostislav.jakoubek@diakonie.cz
Foto: R. Jakoubek, I. Jakoubková

Nové informační a komunikační technologie (ICT) jsou tradičně využívány spíše mladší generací, neboť složitost myši, klávesnic a operačních systémů lidí v seniorském věku snadno odradí. Díky novým pomůckám, dotykovým tabletům, se však všechno mění. Tablety jsou mnohem intuitivnější než použití běžných počítačů: jsou hmatové a citlivé, ideální pro lidi, kteří nemohou nebo nechtějí používat běžné počítače. Tablety poskytují nové příležitosti, které zásadně mění způsob, jakým senioři (i ti, kteří se potýkají s demencí) pracují s ICT. Zároveň mohou sloužit jako univerzální pomůcka při vyhledávání informací na internetu nebo při terapii. A. Moris, zakladatel organizace Alive! Activity ve Velké Británii, říká: „Využití snadných technologií dotykových obrazovek jako je tablet, umožňuje nové způsoby zlepšování paměti a kreativní terapie u lidí s demencí.“ Tablet má řadu aplikací (programů), které lidem umožní trénovat paměť, relaxovat, tvořit umělecká díla bez ohledu na jejich kognitivní schopnosti pomocí prstu a jednoduchého dotykového ovládání. Pomůcka umožňuje uživateli spojení přes videohovory s jejich blízkými, poskytuje materiály pro reminiscenci, kalendáře, které jim připomínají události v denním životě, a mnohem více.

Inspirováni pozitivními zkušenostmi z ČR i zahraničí jsme začali tablety s úspěchem využívat i v naší poradně Lifetool, která se na pomůcky pro usnadnění komunikace, alternativní komunikaci a bezbariérový přístup k počítači specializuje. V uplynulém půlroce

Klienti DPS Doksy

jsme pak poprvé začali pořádat školení na téma „Tablety pro seniory a pečující“. Školení je určeno pro klienty i pečovatele zařízení pečujících o seniory po celé ČR a koná se v prostorách naší poradny nebo přímo v zázemí konkrétních zařízení. Obvykle se účastní 6–8 lidí, kteří si tablet půjčí, aby si mohli vyzkoušet jeho ovládání v praxi; zároveň spolu s lektorem zkusí jednotlivé aplikace od nejjednodušších až po sofistikované, zaměřené na jednotlivé okruhy podle zájmu (kreativní, trénování paměti, relaxační, komunikační atd.). Fakt, že tablet může být užitečnou pomůckou, nám potvrdila klientka z Domova pro seniory ve Sloupu v Čechách na jedné z našich prezentací: „Tablet se mi moc líbí. Mám syna v Polsku, tak si myslím, že by mi to pomohlo, abych s ním mohla telefonovat a vidět ho častěji.“

Navštěvujeme také denní stacionáře pro klienty s Alzheimerovou nemocí nebo demencí, kde učíme uživatele i pečovatele, jak tablet využívat a které aplikace jsou nevhodnější. Vždy nás překvapí, s jakou samozřejmostí ovládnou tablet i lidé ve věku přes 90 let. Klientka

Tablety nabízejí seniorům jednoduché ovládání dotykem

z denního stacionáře v Doksech se rozvzpomínala u aplikace Milkcow (dojení krávy): „To mi připomíná, když jsem jako malá dojila krávu, rodiče měli statek, to se muselo takhle chytit, zmáčknout a pak to šlo celkem rychle. Na statku jsme měli ještě prasata, kačeny...“

O užitečnosti tabletů může svědčit i to, že krátce po naší návštěvě si řada zařízení tablet pořídila a mají první pozitivní zkušenosti s využíváním v terapii. Např. Lukáš Bronec, instruktor sociální péče v Domově pro seniory Mšeno, říká: „Využíváme aplikaci, u které není nutno klientům složitě vysvětlovat jejich ovládání. Jedná se především o spojení jemné motoriky (dotyků) s představivostí a tréninkem paměti. Například aplikace kaleidoskop, doplňování písmen do slov, bludiště, chytání balonků. Velmi oblíbená je aplikace tvoření z keramiky.“ Vzhledem k pozitivním ohlasům chceme pokračovat v pořádání workshopů i nadále, a proto chystáme v roce 2015 další školení.

Nejoblíbenější aplikace našich klientů: **Kreativita - Let's create pottery:** V této aplikaci lze prostřednictvím hrncířského kruhu vytvořit vlastní vázu, vypálit ji v peci, následně dozdobit a v imitované aukci prodat. Aplikace je velmi přehledná a zábavná a je vhodná i pro trénink jemné motoriky.

Hudba - Magic piano: Ideální aplikace pro muzikálně založené uživatele, simuluje hru na klavír a není k ní potřeba znát noty.

Trénink paměti - Lumosity: Umožňuje trénink paměti na každý den prostřednictvím sofistikovaných cvičení. ■